

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY, PŁAC I SPRAW SOCJALNYCH

z dnia 22 grudnia 1982 r.

w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

Na podstawie art. 208 § 1 Kodeksu pracy (Dz. U. z 1974 r. Nr 24, poz. 141, z 1975 r. Nr 16, poz. 91, z 1981 r. Nr 6, poz. 23 i z 1982 r. Nr 31, poz. 214) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, określone w wykazie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, ustalonych jako wartości średnie ważone, stanowiącym załącznik do rozporządzenia, zwanym dalej „wykazem”.

§ 2. 1. Wartości, o których mowa w § 1, określają najwyższe stężenia lub natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia, ustalone jako wartości średnie ważone, których oddziaływanie na pracownika w ciągu 8-godzinnego czasu pracy, a jeżeli chodzi o hałas — w ciągu 5-godzinnego czasu pracy, przez cały okres jego aktywności zawodowej nie powinno spowodować ujemnych zmian w jego stanie zdrowia oraz stanie zdrowia jego przyszłych pokoleń.

2. Zakłady pracy obowiązane są zapewnić, aby wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, określone w wykazie, nie były przekraczane.

3. Określone w wykazie wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla

zdrowia stanowią kryteria do oceny warunków pracy, wytyczne dla projektantów nowych i modernizowanych technologii i wyrobów oraz stanowią podstawę do prowadzenia planowej działalności profilaktycznej w zakładach pracy.

§ 3. 1. Zakłady pracy, w których występują czynniki szkodliwe dla zdrowia, obowiązane są do badania ich stężeń lub natężeń z częstotliwością i w zakresie niezbędnym do ustalenia stopnia narażenia pracowników. Wyniki badań powinny być ewidencjonowane i udostępnione organom nadzoru i kontroli warunków pracy.

2. Przy ustalaniu miejsc, częstotliwości oraz zakresu badań, o których mowa w ust. 1, zakłady pracy obowiązane są uwzględniać zalecenia właściwego terenowo państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

§ 4. W razie stwierdzenia przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia zakłady pracy obowiązane są do:

- 1) stosowania zmian technologicznych, odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, sprzętu ochrony osobistej oraz do zapewnienia wzmożonej opieki lekarskiej,
- 2) ustalania i realizowania niezbędnych przedsięwzięć doraźnych i planowych zmierzających do ograniczenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia do poziomu co najmniej określonego w wykazie,

3) informowania organów nadzoru i kontroli warunków pracy — na ich wniosek — o podjętych lub planowanych przedsięwzięciach w zakresie, o którym mowa w pkt 1 i 2.

§ 5. 1. Pomiary stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia wykonuje się w sposób określony w Polskich Normach. W razie braku Polskiej Normy pomiary wykonuje się w sposób określony przez Głównego Inspektora Sanitarnego lub jednostkę przez niego upoważnioną. Zasady pobierania próbek do pomiarów, jeżeli nie są podane w Polskiej Normie, określa Główny Inspektor Sanitarny.

2. Pomiary, o których mowa w ust. 1, dokonywane są przez laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz inne laboratoria upoważnione przez właściwych terenowych państwowych wojewódzkich inspektorów sanitarnych.

3. Pomiary zapylenia powietrza w podziemnych wyrobiskach zakładów górniczych oraz w pomieszczeniach na powierzchni związanych bezpośrednio z prowadzeniem ruchu w wyrobiskach podziemnych określają odrębne przepisy.

4. Zasady dokonywania oceny wyników pomiarów, o których mowa w ust. 1, określa Główny Inspektor Sanitarny.

§ 6. Ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) oraz organy nadzoru i kontroli warunków pracy obowiąz-

zani są w razie potrzeby do występowania z wnioskami dotyczącymi zmiany wykazu.

§ 7. Wnioski, o których mowa w § 6, opiniuje Międzyresortowa Komisja do Spraw Aktualizacji Wykazu najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Komisja ta może przedstawiać również wnioski w sprawie zmiany wykazu.

§ 8. 1. Kontrolę nad przestrzeganiem przez zakłady pracy przepisów rozporządzenia sprawują organy nadzoru i kontroli warunków pracy, w tym organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

2. Organy, o których mowa w ust. 1, określają terminy likwidacji przez zakłady pracy przekroczenia wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, określonych w wykazie.

§ 9. Traci moc rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 17 marca 1976 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w zakładach pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 77).

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Kierownik Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych:

J. Bury

Załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 22 grudnia 1982 r. (poz. 287).

WYKAZ NAJWYŻSZYCH DOPUSZCZALNYCH STĘŻEŃ I NATĘŻEŃ CZYNNIKÓW SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA W ŚRODOWISKU PRACY

A.

Lp.	Nazwa czynnika szkodliwego dla zdrowia	Najwyższe dopuszczalne stężenia w mg/m ³
1	2	3
1	Aceton	200
2	Akroleina	0,5
3	Akrylan metylu	20
4	Akrylonitryl	10
5	Aldrin (1,2,3,4,10,10-sześciochloro-1,4,4a,5,8,8a-sześciohydro-endo-1,4-egzo-5,8-dwumetanonaftalen)	0,01
6	Alilowy alkohol	2
7	Amoniak	20
8	Amyłowy alkohol (alkohol izoamyłowy)	100
9	Anilina	5
10	Antymon	0,5
11	Antymonowodór	0,2
12	Arsen i jego związki nieorganiczne (w przeliczeniu na As)	0,3
13	Arsenowodór	0,2
14	Azotowy kwas	10
15	Azotu tlenki	5

1	2	3
16	Bar (związki rozpuszczalne)	0,5
17	Benzen	30
18	Benzydyna	0
19	Benzyna:	
	a) ekstrakcyjna *)	500
	b) lakowa	300
20	Beryl	0,001
21	Brom	0,7
22	Bromowodór	7
23	Butadien	100
24	Butoksyetylowy alkohol	100
25	Butylowy alkohol	200
26	Chlor	1,5
27	Chlorobenzen	50
28	Chloroetylowy alkohol (chlorohydryna etylenowa)	10
29	p-chlorofenol	1
30	Chloroform	50
31	Chloronitropropan (1-chloro-1-nitropropan)	50
32	Chloropren (2-chloro-1,3-butadien)	2
33	p-chlorostyren	50
34	Chlorowodór	5
35	Chromiany	0,1
36	Chloru dwutlenek	0,3
37	Cyjanowodór i cyjanki (w przeliczeniu na HCN)	0,3
38	Cykloheksan	80
39	Cykloheksanol	20
40	Cykloheksanon	20
41	Cykloheksen	300
42	Cynku tlenek (dymy) w przeliczeniu na Zn	5
43	Cyrkon	5
44	1.1. 2.2-czterochloroetan	5
45	Czterochlorek węgla	20
46	Czterochloroetylen (perchloroetylen)	60
47	Czteroeutek ołowiu	0,005
48	DDT (dwuchlorodwufenylotrójchloroetan)	0,1
49	Dekalina (dekahydronaftalen)	100
50	Dichlorfos [(DDVP) 0,0-dwumetylo-0-(2,2-dwuchlorowinylo)-fosforan]	1
51	Dieldrin [1,2,3,4,10,10-sześciochloro-6,7-epoksy-1,4,4a,5,6,7,8,8a-ośmiohydro-endo-1,4-egzo-5,8-dwumetanonaftalen]	0,01

*) Obowiązuje równoległe oznaczenie stężeń benzenu w powietrzu.

1	2	3
52	Dioksan (dwutlenek dwuetylenu)	10
53	Dowtherm (mieszanka dwufenyłu i tlenku dwufenyłu w stosunku wagowym 26,5 : 73,5)	10
54	Dwubromoetan (1,2-dwubromoetan)	100
55	Dwuchlorobenzen (izomery orto i para)	20
56	Dwuchloroczworofluoroetan (Freon 114)	5.000
57	Dwuchlorodwuetylowy eter	10
58	Dwuchlorodwufluorometan (Freon 12)	4.000
59	Dwuchloroetylen	50
60	Dwuchloroetan	50
61	Dwuchlorofenoksyoctowy kwas (2-4-D)	7
62	Dwuchlorofluorometan (Freon 21)	2.000
63	Dwuchloronitroetan (1,1-dwuchloro-1-nitroetan)	30
64	Dwuchloropropan	50
65	Dwuchlorostyren	50
66	Dwuetyloamina	30
67	Dwuetylowy eter	300
68	Dwufenyłu pochodne chlorowane	1
69	Dwumetyloanilina (N-dwumetyloanilina)	5
70	Dwumetyloformamid	10
71	Dwumetylowy siarczan	1
72	Dwunitrobenzen	1
73	Dwunitrochlorobenzen	1
74	Dwunitrofenol	0,05
75	Dwunitroizopropylfenol (DNPP)	0,05
76	Dwunitro-o-krezol (DNOC)	0,05
77	Dwunitrotoluen	1
78	Endrin (1,2,3,4,10,10-sześciochloro-6,7-epoksy-1,4,4a,5,6,7,8,8a-ośmiohydroendo-1,4-endo-5,8-dwumetanonaftalen)	0,01
79	Epichlorohydryna	1
80	Etoksyetylowy alkohol	200
81	Etylenodwuamina	2
82	Etylenu tlenek	1
83	Etyloamina	5
84	Etylobenzen	100
85	Etylowy alkohol	1.000
86	Etylu bromek	50
87	Etylu chlorek	200
88	Etylu krzemian	80
89	Fenol	10

1	2	3
90	p-Fenylendwuamina	0,1
91	Fluor	0,05
92	Fluorki (jako HF, np. CaF ₂ i Kriolit)	1
93	Fluorotrójchlorometan (Freon 11)	500
94	Fluorowodór	0,5
95	Formaldehyd	2
96	Fosforu pięcioletek	1
97	Fosforowodór	0,1
98	Fosfor żółty	0,03
99	Fosgen	0,5
100	Fiałowy bezwodnik (pary i aerozole kondensacyjne)	1
101	Furfurol	10
102	Glinu tlenek	2
103	Heksan	400
104	Heksogen (cyklo-trójmetyleno-trójnitroamina)	1
105	Heptan (n-heptan)	200
106	Hydrochinon (p-dwuhydroksybenzen)	2
107	Izoforon (2,5,5-trójmetylocykloheksanon)	5
108	Izopren	100
109	Izopropylowy eter	1.000
110	Jod	1
111	Kadm tlenek (dymy) w przeliczeniu na Cd	0,1
112	Kaprolaktam (cykloheksanoizooksym)	10
113	Karbaryl (1-naftylo-N-metylo-karbaninian)	1
114	Kobalt	0,5
115	Krezol (mieszanina izomerów)	5
116	Ksylen	100
117	Magnezu tlenek	15
118	Malation [0,0-dwumetylo-S (1,2-dwukarboetoksyetylo)-dwutiofosforan]	15
119	Mangan i jego związki nieorganiczne (w przeliczeniu na Mn)	0,3
120	Metakrylan metylu	50
121	Metylodemeton (0,0-dwumetylo-S-2, etylomerkapto-etylo-/tiofosforan)	0,1
122	Metoksychlor [2,2-dwu-(p-metoksyfenylo)-1,1 1-trójchloroetan]	15
123	Metoksyetylowy alkohol	50
124	Metylal (dwumetoksymetan)	1.000
125	Metyleno-bis-fenylizocyjanian	0,05
126	Metylenu chlorek (dwuchlorometan)	50
127	Metyloamina	5
128	Metylobutyloketon	200
129	Metylocykloheksan	500

1	2	3
130	Metylocykloheksanol	50
131	Metylocykloheksanon	50
132	Metyloetyloketon	200
133	Metyloizobutyloketon (heksan)	200
134	Metyloparation [0,0-dwumetylo-0 (p-nitrofenylo)-tionofosforian]	0,1
135	Metylopropyloketon (pentanon)	100
136	Metylowy alkohol (metanol)	100
137	Metylu bromek	5
138	Metylu chlorek	20
139	Metylu jodek	10
140	Mezetylu tlenek	20
141	Miedź (pyły tlenków i nierozpuszczalne sole miedzi) (dymy tlenków i sole rozpuszczalne)	1 0,1
142	Molibden	4
143	Mrówczan etylu	100
144	Nafta	300
145	Naftalen	20
146	Naftalenu pochodne chlorowane	0,5
147	α -Naftyloamina	0
148	β -Naftyloamina	0
149	Nikotyna	0,5
150	Nitrobenzen	3
151	Nitrochlorobenzen	1
152	Nitroetan	80
153	Nitrogliceryna	2
154	Nitrometan	30
155	Nitropropan	30
156	Nitrotoluen	3
157	Octan amylu	100
158	Octan n-butylu	200
159	Octan etoksyetylu	100
160	Octan etylu	200
161	Octan metoksyetylu	100
162	Octan metylu	100
163	Octan propylu	200
164	Octan winylu	10
165	Octowy aldehyd	5
166	Octowy bezwodnik	10
167	Octowy kwas	5
168	Oktan	200

1	2	3
169	Ołów i jego związki nieorganiczne (w przeliczeniu na Pb)	0,05
170	Ozon	0,1
171	Pentan	100
172	Pięciochlorek fosforu	0,3
173	Pikrynowy kwas	0,1
174	Pirydyna	5
175	Propylowy alkohol	200
176	Rtęć i jej związki w przeliczeniu na Hg:	
	a) organiczne	0,01
	b) nieorganiczne	0,05
177	Selen i jego związki (w przeliczeniu na Se)	0,1
178	Siarki chlorek	5
179	Siarki dwutlenek	20
180	Siarki trójtlenek	1
181	Siarkowodór	10
182	Siarkowy kwas	1
183	Styren	100
184	Sześciochlorocykloheksan	0,05
185	Sześciometylenodwuzocyjanian	0,05
186	Tal	0,1
187	Tellur	0,01
188	Terpentyna	300
189	Tetralina (czterohydronaftalen)	100
190	Tiuram (dwusiarczek czterometylotiuramu)	0,5
191	Toluen	100
192	o-Toluidyna	3
193	Trójchlorek fosforu	3
194	Trójchlorobenzen	10
195	Trójchloroetan (1.1.2-)	100
196	Trójchloroetylen	50
197	Trójkrezylu fosforan	0,1
198	Trójnitrotoluen (TNT)	1
199	Tytan	10
200	Uran (związki nierozpuszczalne)	0,075
201	Uran (związki rozpuszczalne)	0,015
202	Wanadu pięciotlenek (pyły)	0,5
203	Wapniowy tlenek	2
204	Węgla dwusiarczek	25
205	Węgla tlenek	30
206	Winylna chlorek	30

1	2	3
207	Żelaza tlenki (dymy) w przeliczeniu na Fe	5
208	Pyły zawierające wolną (krystaliczną) krzemionkę powyżej 50%	2
209	Pyły zawierające wolną (krystaliczną) krzemionkę poniżej 50%	4
210	Pyły zawierające azbest	2
211	Pyły grafitu	2
212	Inne nietrujące pyły przemysłowe	10

B.

Lp.	Nazwa czynnika szkodliwego dla zdrowia	Najwyższe dopuszczalne natężenia
1	2	3
1	Hałas na stanowiskach pracy w halach fabrycznych, kopalniach i na otwartej przestrzeni — wyrażony w dB (A)	90 dB (A)*

*) Praca w hałasie o poziomie powyżej 90 dB (A) jest dopuszczalna wyłącznie z zastosowaniem takich ochron słuchu, które zmniejszają poziom hałasu dochodzącego do ucha co najmniej do wartości 90 dB (A). Zasady dokonywania pomiaru hałasu (zmienność i natężenie) określają wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego.